Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/bcdDhsf-J/22
Názov predmetu	dejiny helenistickej a stredovekej filozofie
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	Mgr. Zuzana Zelinová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie: V priebehu semestra pozorná a aktívna účasť na prednáškach a seminároch, kontrolný test (spolu max. 20 bodov). Záverečné hodnotenie: Ústna skúška s maximálnym ziskom 80 bodov. Výsledná známka sa vypočíta ako súčet bodov priebežného a záverečného hodnotenia. Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

V priebehu semestra pozorná a aktívna účasť na prednáškach a seminároch, kontrolný test (spolu max. 20 bodov).

Záverečné hodnotenie

Ústna skúška s maximálnym ziskom 80 bodov.

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: študenti nadobudnú teoretické vedomosti v základnej oblasti študijného odboru – v dejinách filozofie, konkrétne v helenistickej a stredovekej filozofii. Budú schopní nachádzať súvislosti medzi preberaným dejinným obdobím a ďalšími obdobiami, ako aj súvislosti s ostatnými hlavnými oblasťami filozofie.
2. Zručnosti: absolventi predmetu disponujú intelektuálnymi zručnosťami v oblasti analytického, kritického a koncepčného myslenia. Dokážu transformovať konkrétne teoretické a praktické problémy do širších súvislostí, analyzovať a interpretovať odborný text, efektívne využívať argumentačné stratégie prebraných mysliteľov a kriticky vyhodnocovať ich argumenty.
3. Profesijné kompetencie: absolvovaním predmetu študenti poznajú hlavné myšlienkové prúdy a témy helenistickej a stredovekej filozofie a ovládajú základné praktické a metodologické vedomosti, ktoré slúžia ako základ pre prax a výskum.
4. Prenositeľné kompetencie: absolventi predmetu získajú kompetenciu pracovať s informáciami, identifikovať a riešiť problémy, osvoja si jazykové zručnosti v materinskom jazyku.

Stručná osnova predmetu

1. Helenizmus – charakter doby a helenistická veda
2. Stoická filozofia (Zénón, Kleanthés, Chrysippos); logika, fyzika a etika.

3. Epikúros a epikurejci; kanonika fyzika a etika.
4. Skeptici; argumentácia na obe strany, zdržanie sa úsudku, ataraxia.
5. Rímske obdobie a stredný platonizmus
6. Novoplatonizmus (Plótinos, Porfyrios, Iamblichos, Proklos, Hypatia); jedno, duch, duša, látka.
7. helenistické židovstvo, gnostici, počiatky a špecifiká kresťanskej filozofie.
8. Kľúčové témy stredovekej filozofie – dôkazy božej existencie
9. Kľúčové témy stredovekej filozofie – spor o univerzálie
10. Augistinus Aurelius – nové chápanie času vo Vyznaniach; obce božia a pozemská.
11. Tomáš Akvinský – špecifiká Tomášovej interpretácie Aristotelovho hylémorfizmu.
12. Majster Eckhart a mystické prúdy neskorej scholastiky.

Sylabus predmetu

1. Helenizmus – charakter doby a helenistická veda
2. Stoická filozofia (Zénón, Kleanthés, Chrysippos); logika, fyzika a etika.
3. Epikúros a epikurejci; kanonika fyzika a etika.
4. Skeptici; argumentácia na obe strany, zdržanie sa úsudku, ataraxia.
5. Rímske obdobie a stredný platonizmus
6. Novoplatonizmus (Plótinos, Porfyrios, Iamblichos, Proklos, Hypatia); jedno, duch, duša, látka.
7. helenistické židovstvo, gnostici, počiatky a špecifiká kresťanskej filozofie.
8. Kľúčové témy stredovekej filozofie – dôkazy božej existencie
9. Kľúčové témy stredovekej filozofie – spor o univerzálie
10. Augistinus Aurelius – nové chápanie času vo Vyznaniach; obce božia a pozemská.
11. Tomáš Akvinský – špecifiká Tomášovej interpretácie Aristotelovho hylémorfizmu.
12. Majster Eckhart a mystické prúdy neskorej scholastiky.

Odporúčaná literatúra

PORUBJAK, M.: Vybrané kapitoly z dejín helenistickej a stredovekej filozofie. Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2023. ISBN 978-80-572-0309-4
KRATOCHVÍL, Z. 2009. Filosofie mezi mýtem a vědou: Od Homéra po Descarta. Praha: Academia. ISBN 9788020017895.
LONG, A. A. 2003. Hellénistická filosofie. Praha: Oikoymenh, 341 s. ISBN 80-7298-077-7.
RICKEN, F. 1999. Antická filosofie. Olomouc: Nakladatelství Olomouc. ISBN 80-7182-092X.
PETRŽELKA, J. 2010. Dějiny filosofie II. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné na https://www.phil.muni.cz/fil/antika/ HEINZMANN, R. 2000. Středověká filosofie. Olomouc: Nakladatelství Olomouc. ISBN 8071821055. PORUBJAK, M. 2019. Učebné texty k počiatkom sociálno-politického, právneho a etického myslenia v antickom Grécku. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave. CD-ROM. Elektronická učebnica. ISBN 978-80-8105-978-0. PORUBJAK, M. 2010. Vôľa (k) celku: človek a spoločenstvo rečou Homéra a Theognida. Pusté Úľany: Schola Philosophica, 168 s. ISBN 978-80-969823-9-4.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 126 hodín